

دین و زندگی ۱

آیین دوستی

غلامرضا بهرامی

انتشارات
دانش ما
۱۳۸۴

آیین دوستی

غلامرضا بهرامی

ویراستار: محمدعلی جعفری

انتشارات دلیل ما

چاپ اول: ۲۰۰۰ نسخه

زمستان ۱۳۸۴

چاپ نگارش

قیمت: ۱۱۰۰ تومان

شابک: X-۱۵۲-۳۹۷-۹۶۴ ISBN

آدرس: قم، خیابان معلم، معلم ۲۹، پلاک ۴۴۸

تلفن و نمابر: ۷۷۴۴۹۸۸ - ۷۷۳۳۴۱۳

صندوق پستی ۱۱۵۳ - ۳۷۱۴۵

WWW.Dalile-ma.com

info@Dalile-ma.com

مراکز پخش:

- ۱) قم، انتهای خیابان صفائی، رویروی کوچه شماره ۳۸
ساختمان پزشکان، فروشگاه دلیل ما، تلفن ۷۷۳۷۰۱۱ - ۷۷۳۷۰۰۱
- ۲) تهران، انقلاب، فخر رازی، فروشگاه دلیل ما، پلاک ۳۲، تلفن ۶۶۴۶۴۱۴۱
- ۳) مشهد، چهارراه شهداء، ضلع شمالی باغ نادری، کوچه شهید خوراکیان
مجتمع تجاری گنجینه کتاب، طبقه اول، فروشگاه دلیل ما تلفن ۲۲۳۷۱۱۳ - ۵

بهرامی، غلامرضا، ۱۳۴۴ -

آیین دوستی / غلامرضا بهرامی. -- قم: دلیل ما. ۱۳۸۴.
۱۸۰ ص.

ISBN 964-397-152-x

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیپا.

۱. دوستی اسلامی - ادبیات نوجوان. ۲. آداب معاشرت اسلامی.
۳. اخلاق اسلامی. ۴. آداب معاشرت کودکان و نوجوانان. الف. عنوان.

[ج] ۲۹۷ / ۶۵۲

BP۲۵۴ / ۲ / ۹۱۹ ب

م ۸۴ - ۲۵۳۰۱

کتابخانه ملی ایران

فهرست موضوعات

پیشگفتار ۱۱

بخش اول :

دوستی برترین پیوند / ۱۵

فصل اول : دوستی چیست ؟ ۱۹

دوستی یعنی چه ؟ ۲۰

دوستی حقیقی ۲۱

فرازی از مناجات ۲۲

حکایت یک عاشق ۲۳

دوستی مجازی ۲۴

بهترین دوستان ۲۵

معیار دوستی ۲۸

« برای خدا بودن » به چه معنا است ؟ ۲۹

نقش دوست در زندگی	۳۱
فصل دوم: ضرورت انتخاب دوست	۳۷
اسلام و زندگی اجتماعی	۳۸
اثربخشی نفس	۴۰
اسلام و دوستی	۴۴
دوستان هم شفاعت می‌کنند	۴۶
خلاصه بخش	۴۸

بخش دوم:

دوستان شایسته / ۵۱

فصل اول: شرایط انتخاب و ویژگی‌ها	۵۵
۱- ایمان و پارسایی	۵۵
داستان حاطب بن ابی تلعبه	۵۷
از کجا بفهمیم که شخص با ایمان است؟	۶۰
۲- عقل	۶۲
موقعیت شناسی نشانه عقل آدمی است	۶۶
۳- حرص نبودن به دنیا	۶۷
بی‌اعتنایی به دنیا	۷۰
۴- اعتدال و میانه‌روی	۷۱

۷۴	۵- آینه بودن
۷۶	یک نکته طلایی
۷۷	۶- ادب
۸۰	۷- اخلاق نیکو
۸۱	راه نفوذ در دلها
۸۳	خلق نکو وصف مسیحا بود
۸۴	اثر خوش خویی
۸۶	۸- آزمایش
۸۷	چرا و چگونه آزمایش کنیم؟
۹۱	فصل دوم: حقوق دوستان
۹۳	۱- حق در مال
۹۵	مشارکت دوستان در مال
۹۷	۲- حق در نفس
۹۹	داستان
۱۰۰	۳- سکوت و سخن
۱۰۱	سکوت چرا؟ و سخن چگونه؟
۱۰۳	سخن چرا؟
۱۰۵	۴- عفو و بخشش
۱۰۸	۵- دعا
۱۱۰	۶- وفاداری در دوستی

۱۱۱.....	نشانه‌های وفاداری
۱۱۴.....	۷- کم‌توقعی
۱۱۶.....	۸- مشورت
۱۱۸.....	او مشاور تو باشد
۱۱۹.....	تو مشاور او باشی
۱۲۳.....	فصل سوم: عوامل تقویت دوستی
۱۲۳.....	دو کلید طلایی
۱۲۴.....	۱- ابراز علاقه و دوستی
۱۲۶.....	۲- تواضع
۱۲۸.....	داستان
۱۲۹.....	خلاصه بخش
بخش سوم:	
دوستان ناشایست / ۱۳۱	
۱۳۷.....	فصل اول ویژگیهای دوستان ناشایست
۱۳۷.....	۱- جهل
۱۳۹.....	آنگاه فهمیدم که دیگر دیر شده بود!
۱۴۱.....	۲- دروغ
۱۴۳.....	۳- بدکار و مفسده‌جو

داستانی عبرت انگیز	۱۴۶
۴- دنیا طلبی و هواپرستی	۱۴۹
فصل دوم: آفتها و آثار دوستی ناشایست	۱۵۵
الف) از دست دادن ایمان	۱۵۶
ب) لجام گسیختگی نفس و خواهش ها	۱۵۸
چگونه تعدیل کنیم؟	۱۶۱
بالاخانه غمها	۱۶۳
خلاصه بخش	۱۷۳
سخنی با پدران و مادران	۱۷۴
استمداد از اساتید و مربیان امور تربیتی	۱۷۵

پیشگفتار

سپاس خداوندی را که بر پایهٔ محبت و دوستی، همهٔ عالم وجود را خلق کرد و سلام و درود بر محمد و آل محمد علیهم‌السلام که درخت دوستی را بنا نهاده و کیش مهر و عطوفت و آیین دوستی و تفاهم را در جامعه تبیین نموده و با بیان شیوا و سیرهٔ عملی خود همهٔ آدمیان را تا پایان روزگار به همدلی و رفاقت و انس دعوت فرموده اند.

واژهٔ «دوستی» کلمه‌ای است که انسان از دوران کودکی با آن آشنا و تا پایان عمر خود با آن مأنوس است و به همین جهت در جامعه، روزنامه‌ها، مجلات، رسانه‌های گروهی، صدا و سیما، مجامع آموزشی و مراکز علمی از آن زیاد سخن می‌گویند و هر یک با برداشتهای متفاوت و سلاقی مختلف، تعاریف گوناگونی از آن دارند.

از آنجا که انسان موجودی اجتماعی است و با توجه به نیاز روحی و جسمی او به دوست و رفیق راه، و نظر به اهمیت موضوع «دوستی» و اثری که در ساختار شخصیت هر فرد دارد؛ بر آن شدم که با استفاده از کلام وحی و سخنان سازندهٔ ائمهٔ معصومین؛ در این کتاب به این موضوع بپردازم.

پیش از هر چیز یادآوری چند مطلب لازم است.

الف) کتاب حاضر مشتمل بر سه بخش است: بخش اول دوستی و تعریف آن، انواع دوستیها و نقش دوست در زندگی، نظر اسلام پیرامون اهمیت گزینش دوست و نیاز روح و جسم هر فرد به آن. بخش دوم چگونگی انتخاب، و ویژگیهای دوستان شایسته و وظایف انسان در مقابل دوستان خود. بخش سوم و پایانی در باره خطر دوستان ناشایست، ذکر صفات آنان و آثار دوستیهای ناشایست.

ب) این نوشتار به گونه‌ای ساخته و پرداخته شده است که برای استفاده نسل نو بویژه مقطع سنی جوانان مفید و قابل مراجعه باشد. می‌دانیم که میل به دوست‌یابی چیزی است که از نوجوانی کم‌کم شدت می‌گیرد و در جوانی به اوج خود می‌رسد. جوانان در این دوران معمولاً بیشتر به دنبال گزینش دوست می‌باشند و به صورت طبیعی سؤالات مختلفی در ذهن آنان به وجود می‌آید؛ از جمله این که: چه کسی را به دوستی خود برگزینیم؟ چگونه انتخاب کنیم؟ دوستان خوب و بد کدام‌اند؟ صفات هر یک از آنان چیست؟ آیا لازم است پیش از انتخاب دوست، او را آزمایش کنیم؟ و... دهها سؤال دیگر که در این راستا به ذهن می‌رسد.

در این کتاب سعی شده تا با بیانی ساده به این سؤالات پاسخ گفته و راههای بهتر و مطمئن‌تر در جریان این انتخاب نشان داده شود.

ج) بسیاری از دوستی‌هایی که در جامعه ما جریان دارد، دوستی‌هایی است ناپایدار. این دوستی‌ها به دلائل گوناگون پس از مدتی از بین می‌روند و معمولاً برای هر دو طرف نتیجه‌ای جز رنج و ناراحتی به بار نمی‌آورند.

اما به راستی چرا این گونه است و چرا عده‌ای هر چند صباح دوستانی را رها کرده و دوستان دیگری را بر می‌گزینند؟

علت این ناپایداری را معمولاً خود افراد یا نمی‌دانند و یا توجهی به آن ندارند. در این نوشتار علت این ناپایداری بیان شده است.

د) در زبان فارسی واژه «دوست» کلمه‌ای آشنا و گویا است و برای همه افرادی که آن را به کار می‌برند مفهوم روشنی دارد اما در زبان عربی از واژه‌های مختلفی برای بیان مفهوم دوستی استفاده می‌شود. مثلاً در بهره‌گیری از آیات و احادیث، به کلمه‌هایی بر می‌خوریم همچون صدیق، رفیق، خلیل، حبیب، محبت، مودّت، مصاحبت، مجالست، اخوت و...

در تهیه این مجموعه در حدّ توان تلاش گردیده تا با نظری نسبتاً جامع، آیات و روایات متعدد که با الفاظ مختلف، به طور کلی ناظر به موضوع دوستی است، مورد توجه و استفاده قرار گیرد. البته حجم آیات و روایاتی که به این مقوله پرداخته‌اند بسیار زیاد است؛ لاجرم گزیده‌ای از آنها با ترجمه‌ای آزاد و گویا به کار گرفته شده است. با این امید که مقام والای دوست را بهتر بشناسیم و به ساحت او حرمت نهیم و در دوستی‌هایمان پایدار بمانیم و همواره با هم و در کنار یکدیگر با محبت و صلح و صفا زندگی کنیم.

قم - زمستان ۱۳۷۸

غلامرضا بهرامی